

## Date faunistice privind furnicile din Körös-Maros Nemzeti Park: Pădurile Mályvádi

Csősz Sándor

### Introducere

Investigațiile faunistice din acest an, relativ furnicile din pădurile din Mályvádi continuă seria cercetărilor abordate deja de trei ani, împreună cu colaboratori din Növényvédelmi Kutató Intézet pe teritoriul Körös-Maros Nemzeti Park.

De șase ani consecutiv executăm pe acest teren cercetări de *mirmecologie*, având caracter faunistic. Până în prezent, cercetările nu s-au delimitat numai asupra terenurile prezentate, ci unele recoltări provin din zonele limitrofe. Cu toate acestea, este surprinzător faptul că în anul curent pe putem prezenta două specii de furnici noi pentru teritoriul KMNP. Aceste sunt *Myrmica ruginodis* și *Stenamma debile*, cea din urmă fiind specie nouă și pentru mirmecofauna țării. Din cele cinci păduri studiate, s-au identificat 19 specii de furnici, care este aproape 20 % din speciile existente în țară. În lucrarea prezentă, speciile identificate sunt prezentate în două tabele, menționând totodată și importanța speciilor și zonelor din punct de vedere a protecției naturii.

### Material și metode

Datele din materialul de față cuprinde colectările proprii, executate special, exemplarele capturate de către Növényvédelmi Kutató Intézet și din materialul lui Magyar Természettudományi Múzeum. În cadrul colectărilor proprii, de regulă se colectează serii de mușuroaie, în cadrul cărora din fiecare mușuroi se capturează mai multe (5-10) lucrătoare și de regulă, mai puține forme sexuate. Aceasta din motivul că uneori este deosebit de greu determinarea exemplarelor solitare de furnici, iar în acest fel, pe baza mai multor exemplare din același mușuroi, specia se determină mai exact. În cursul investigațiilor proprii s-a lucrat cu mai multe mii de exemplare, din acest motiv, în lucrare nu specificăm numărul de exemplare.

### Rezultate

Din cele 19 specii de furnici, găsite pe teritoriul studiat, se află multe specii interesante. De ex. *Myrmica scabrinodis* și *M. ruginodis* sunt specii care preferă climatul montan, răcoros, până când *Stenamma debile* este tot o specie montană, dar pe baza datelor din literatură, este caracteristică stejărișurilor secetoase. Pe lângă cele sus-amintite, se mai găsesc speciile *Leptothorax affinis*, a *L. unifasciatus*, a *Lasius brunneus*, a *Liometopum microcephalum*, *Camponotus (Colobopsis) truncatus*, și *Dolichoderus quadripunctatus*, care sunt organisme caracteristic arboricole xerofile. Mai sunt și specii caracteristice anumitor zone, care se regăsesc în țară și prin alte locuri, dar în pădurile Mályvádi prezintă o densitate mare, cum ar fi *Liometopum microcephalum* deja amintit, *Camponotus (Colobopsis) truncatus*, *Myrmecina graminicola* și poate tot aici se încadrează și specia

*Dolicoderus quadripunctatus*. Este surprinzător că specia *Tetramorium caespitum* atât de frecventă din țară, nu s-a regăsit din zona cercetată cu excepția unei porțiuni reduse. Motivul lipsei acestuia ar fi probabil faptul că specia *T. caespitum* apare în deosebi în habitatele artificiale sau naturale, dar perturbate. În acest fel, lipsa speciei *T. caespitum* denotă un grad de perturbare mai redusă. În tabelul 1. au fost cuprinse toate speciile identificate pe teritoriul cercetat, anexând explicații succinte fiecărei specii.

Tabelul 1: Speciile identificate pe teritoriul cercetat și importanța lor din punct de vedere protecției naturii.

- 1: Specii total neînsemnate, sau specie care denotă degradarea.
- 2: Specie frecventă atât la nivel de țară, cât și în zona cercetată, de loc sau slab indică degradarea terenului.
- 3: Specie frecventă și în țară, dar pentru teritoriul cercetat foarte caracteristic.
- 4: Specie mai puțin frecventă sau rară în țară, dar caracteristică pentru zona cercetată. Pe altă parte, specii considerate de noi din diferite raționalmente ca importante. Vezi la Observații.
- 5: Specii deosebit de importante, specii noi etc. Detaliat obligatoriu la Observații.

<i>specie</i>	Clasificare din p.d.v. a protecției naturii (1-5)	Observații, explicații privind aprecierea speciilor
<i>Ponera coarctata</i> (LATREILLE)	3	Tericolă, răpitoarea, fără importanță deosebită pe teren.
<i>Myrmica rubra</i> LINNAEUS	3	Tericolă, frecventă în toată țara, fără importanță deosebită pe teren.
<i>Myrmica ruginodis</i> NYLANDER	5	Tericolă, strict montană, datorită caracterului hilofil, propunem încadrarea teritoriului ei ca deosebit de importantă. Pe Cîmpia Ungară s-a găsit numai în mlaștina din Bátorliget. Prezența ei indică probabil o legătură a terenului cu Transilvania.
<i>Myrmica scabrinodis</i> NYLANDER	4	Tericolă, datorită caracterului său montan, slab hilofil, din punct de vedere a protecției naturii, putem propune încadrarea ei în cat. 4. Probabil și această specie indică o legătură a terenului cu Transilvania.
<i>Myrmica sabuleti</i> BONDROIT	3	Tericolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Leptothorax slavonicus</i> SEIFERT	2	Tericolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Leptothorax unifasciatus</i> (LATREILLE)	2	Arbicolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Leptothorax affinis</i> MAYR	2	Arbicolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.

<i>Stenamma debile</i> FÖRSTER	5	Specie nouă pentru mirmecofauna țării. Tericolă, cu răspândire montană, probabil preferă stejărișurile calde, uscate. Pentru zona cercetată putem propune ca cea mai valoroasă din punct de vedere a protecției naturii. Nu posedăm date suficiente privind legătura terenului cu Transilvania, dar acest lucru nu este exclus.
<i>Myrmecina graminicola</i> (LATREILLE)	3	Tericolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Lasius bruneus</i> (LATREILLE)	2	Arboricolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Lasius niger</i> LINNAEUS	2	Arboricolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Lasius platyhorax</i> SEIFERT	5	Arboricolă, identificată prima dată în țară din 1998. De atunci a apărut în mod difuz și din alte zone. Cu toate acestea, datorită caracterului obligat arboricol, hilofil, pentru zona cercetată putem propune ca cea mai valoroasă din punct de vedere a protecției naturii.
<i>Lasius fuliginosus</i> (LATREILLE)	3	Tericolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță .
<i>Camponotus fallax</i> (NYLANDER)	2	Tericolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Camponotus piceus</i> (LEACH)	2	Tericolă, frecventă în toată țară, în zona cercetată fără importanță.
<i>Colobopsis truncatus</i> (SPINOLA)	4	Arboricolă, frecventă în toată țara, nicăieri nu este frecventă, dar pentru zona cercetată specie caracteristică. Din acest motiv și pentru caracterul ei xerofil arboricol putem caracteriza ca cea mai valoroasă din punct de vedere a protecției naturii.
<i>Dolichoderus quadripunctatus</i> (LINNAEUS)	4	Arboricolă, frecventă în toată țară, nicăieri nu este frecventă, dar pentru zona cercetată specie caracteristică. Din acest motiv și pentru caracterul ei xerofil arboricol putem caracteriza ca cea mai valoroasă din punct de vedere a protecției naturii.
<i>Liometopum microcephalum</i> (PANZER)	4	Arboricolă, frecventă în toată țară, nicăieri nu este frecventă, dar pentru zona cercetată specie caracteristică. Din acest motiv și pentru caracterul ei xerofil arboricol putem caracteriza ca cea mai valoroasă din punct de vedere a protecției naturii.

Tabelul 2: Speciile de furnici inventariate din pădurile-dumbrăvi de esență tare, de-a lungul Crișului Negru (pădurea Mályvádi-erdő, Gerla-Marói-, 1-4.) și Bélmegyeri (stejărișurile din sărăturile lui Patkós-rét și vecinătatea 5.), recoltate prin diferite metode (cu fileu din frunzar, din iarbă, capcane tip Barber, colectări individuale, din mușuroaie etc), în cursul anului 1999.

Nr.crt.	specia	Pădurea Mályvádi			Pădurea Marói	Pădurea Bélmegyeri
		3B	33A	Bányarét	40A	Patkós-rét
		1.	2.	3.	4.	5.
1	<i>Ponera coarctata</i> (LATREILLE)	-	-	-	-	+
2	<i>Myrmica rubra</i> (LINNAEUS)	+	+	+	+	+
3	<i>Myrmica ruginodis</i> NYLANDER	-	+	+	-	+
4	<i>Myrmica scabrinodis</i> NYLANDER	+	-	+	-	+
5	<i>Myrmica sabuleti</i> MEINERT	-	-	+	-	+
6	<i>Leptothorax slavonicus</i> SEIFERT	+	+	+	+	+
7	<i>Leptothorax unifasciatus</i> (LATREILLE)	+	+	+	+	+
8	<i>Leptothorax affinis</i> MAYR	+	+	+	+	+
9	<i>Stenammina debile</i> FÖRSTER	+	+	+	+	+
10	<i>Myrmecina graminicola</i> (LATREILLE)	+	+	+	+	+
11	<i>Lasius bruneus</i> (LATREILLE)	-	+	+	+	+
12	<i>Lasius niger</i> LINNAEUS	+	+	+	+	+
13	<i>Lasius platyhorax</i> SEIFERT	-	-	-	-	+
14	<i>Lasius fuliginosus</i> (LATREILLE)	+	+	+	+	+
15	<i>Camponotus fallax</i> (NYLANDER)	-	+	+	+	+
16	<i>Camponotus piceus</i> (LEACH)	-	-	+	+	+
17	<i>Colobopsis truncatus</i> (SPINOLA)	-	+	+	+	+
18	<i>Dolichoderus quadripunctatus</i> (LINNAEUS)	-	+	+	+	+
19	<i>Liometopum microcephalum</i> (PANZER)	-	+	+	+	+
	<b>Total nr. specii:</b>	<b>9</b>	<b>14</b>	<b>17</b>	<b>14</b>	<b>19</b>
	<b>Indexul valoric din p.d.v. protecției naturii</b>	<b>3,11</b>	<b>3,07</b>	<b>3,06</b>	<b>2,86</b>	<b>3,16</b>

Cifra absolută de specii din tabelul 2. nu indică neapărat și importanța teritoriului, fiindcă din diferite zone posedăm informații cantitativ diferite, ceea ce ar deterira viziunea privind calitatea zonelor. S-a încercat rezolvarea acestei probleme prin introducerea unui index valoric, obținut prin dividarea sumei valorilor din punct de vedere a protecției mediului, cu cifra absolută al numărului de specii pe teritoriul respectiv. Valoarea obținută în acest fel reflectă mai fidel valoarea din punct de vedere a protecției mediului, fiindcă în asemenea cazuri nu este concludent numărul absolut al speciilor, ci valoarea din punct de vedere a protecției mediului a speciilor din zonele respective.

### Discuții

Scopul investigațiilor din acest an de pe teritoriul KMNP a fost evaluarea din punct de vedere a protecției mediului a stării și valorile pădurilor de-a lungul Crișului Negru. În cursul cercetării s-a stabilit că mirmecofauna pădurilor poate fi considerată ca diversă, iar în zona cercetată se află multe specii caracteristice sau caracteristice numai pentru acest teritoriu.

După informațiile noastre la ora actuală, pădurea Mályvádi a făcut parte din fâșia continuă de păduri, care odinioară din Munții Bihorului ajungea până în mijlocul Câmpiei Panonice. Această ipoteză este argumentată de prezența frecventă a speciilor montane în pădurile Mályvádi, cum ar fi *Myrmica scabrinodis*, *M. ruginodis* sau *Stenamma debile*, care lipsesc din alte părți sau există numai în areale sporadice. Pentru aceasta, un exemplu elocvent este apariția speciei *M. ruginodis*, care în mod obligatoriu are caracter montan, hiofil și de pe Câmpia Panonică – cu excepția mlaștinei străvechi de la Bátorliget – se regăsește numai în pădurile de-a lungul Crișului Negru. Pădurile Mályvádi sunt ultimele reminiscențe a pădurilor odinioare întinse de pe Cîmpia de Est și, ca atare, poate să servească ca o potențială bancă de semințe pentru eventualele experiențe de reconstrucție ecologică, din acest motiv protecția lor considerăm ca esențială.

Author address:

Csősz Sándor  
József Attila Tudományegyetem,  
Ökológia Tanszék  
H-6722 Szeged  
Egyetem u. 2.